

РЕЦЕНЗИЯ

От: *проф. д.н. Таня Петрова Парушева*
УНСС, катедра „Икономика на туризма”
Научна специалност „Икономика и управление (туризъм)”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 556/23.02.2026 г. на Зам.-ректора по научноизследователска дейност на УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Борис Георгиев Карагеоргиев*
Тема на дисертационния труд: *Маркетингово управление на туроператорския бизнес*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Икономика на туризма”, факултет „Икономика на инфраструктурата” на УНСС по научна специалност „Икономика и управление (туризъм)” съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 846/31.03.2023 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 28.02.2023 – 28.02.2026 г.

- *Кратка биографична справка*

Борис Карагеоргиев завършва 9-та френска езикова гимназия с чуждоезиков профил през 2015 г. Продължава обучението си в ОКС „бакалавър”, специалност „Икономика на туризма” на Университета за национално и световно стопанство (УНСС) – 2020 г. През 2022 г. придобива ОКС „магистър” по специалност „Международен туризъм”, също в УНСС. В периода 2023 – 2026 г. е редовен докторант по докторска програма „Икономика и управление (туризъм)”.

Професионалното му развитие започва през 2019 г. като основател на Mistral Travel & Events, София. От 2020 г. – до момента продължава работа като CEO и партньор в Mistral Travel Ltd., София. В периода 2023 –

до момента е ръководител направление Medico Congress – подразделение на Mistral Travel Ltd.

- *Кратка информация за изпълнението на индивидуалния план*

Докторант Борис Карагеоргиев завършва работата, предвидена в **индивидуалния учебен план**. Успешно полага задължителните **докторантски изпити** по професионално направление 3.8. „Икономика” от **Блок А** и изпитите за научна специалност „Икономика и управление (туризъм)” от **Блок Б**.

Научните му интереси са в областта на маркетинговото управление на туроператорския бизнес, дигиталния маркетинг в туризма, дигитализацията на туристическите услуги, бизнес и конгресен туризъм.

По време на обучението си като докторант взема активно участие в учебно-методическата и педагогическата дейност на катедрата. Водил е занятия по дисциплините „Туроператорска и агентска дейност” и „Екскурзоводско обслужване”. Аттестиран е с **положителна оценка**.

Дисертационният труд е депозиран в катедра „Икономика на туризма” при УНСС за вътрешно-катедрено обсъждане. Той е **обсъден** на заседание на Катедрения съвет на 26.01.2026 г. Докторантът е **отчислен с право на защита** със заповед № 545/23.02.2026 г. на ректора на УНСС, считано от 28.02.2026 г. Процедурните изисквания са спазени.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

- *Структура, обем*

Представеният за **рецензия** дисертационен труд на докторант Борис Карагеоргиев, авторефератът и научните публикации, свързани с него са резултат от самостоятелно научно изследване. **Структурата** на дисертационния труд почива върху добре обоснована логика, последователност и връзка между третираните проблеми. Състои се от увод (10 стр.), изложение в три глави (185 стр.), заключение (2 стр.), списък на използваните литературни източници (4 стр.) и 12 приложения. Разработката е в **обем** от 241 страници. В основния текст са илюстрирани 8 фигури и 19 таблици.

- *Оценка за: актуалност на темата; целта; задачите; обекта; предмета; основната теза на дисертационния труд*

Аргументирано и убедително е открито **актуалността** на изследваната проблематика. Динамиката на съвременната туристическа индустрия поставя туроператорските фирми в среда, характеризираща се с висока конкуренция, бързо променящи се потребителски предпочитания и нарастваща зависимост от дигиталните технологии. В тези условия маркетинговото управление престава да бъде спомагателна функция и се

превръща в ключов механизъм за създаване на стойност, устойчиво позициониране и дългосрочна конкурентоспособност.

Основната цел на дисертационния труд е ясно и точно дефинирана – „да се анализира и оцени маркетинговото управление на туроператорска фирма по примера на „Мистрал Травел“, както и да се предложат насоки и препоръки за неговото усъвършенстване в условията на дигитална трансформация“. Постигането на целта е осъществено чрез решаването на **6 изследователски задачи**.

Правилно са разграничени **обектът** на изследването – *системата от маркетингови управленски процеси, инструменти и дигитални модели, прилагани в дейността на туроператорската фирма „Мистрал Травел“* и **предметът на изследването** – *маркетинговото управление в туроператорския бизнес*.

Подходящо е формулирана **изследователската теза** на дисертационния труд че *„туроператорските фирми постигат по-висока конкурентоспособност и устойчиви пазарни резултати, когато прилагат интегрирано маркетингово управление, основано на системен анализ на пазара, сегментиране и персонализация на предложенията, дигитални инструменти за комуникация и данни-базирани решения за управление на взаимоотношенията с клиенти“*. Правилно са дефинирани **3 работни хипотези**.

- *Използвана научна литература (оценка на осведомеността на дисертанта по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд).*

Използваната научна литература включва заглавия на кирилица и на латиница. Докторант Борис Карагеоргиев **познава добре** концепциите на известни автори по изследваната проблематика и успешно ги интерпретира. Литературните източници са ползвани **добросъвестно и коректно**.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

- *Акцентира се върху основните научни и/или научно-приложни резултати, постигнати в дисертационния труд*

Съдържанието на дисертационния труд свидетелства, че докторант Борис Карагеоргиев е реализирал **задълбочено научно изследване** и много добро **практическо доказателство** на авторовите цел и задачи. **Стилът** е стегнат и точен. Текстът е написан на разбираем **научен език**.

В увода е представена логическата рамка на изложението. Обоснована е необходимостта от изследване на маркетинговото управление на туроператорския бизнес.

В първа глава на дисертационния труд **„Теоретико-методологични основи на маркетинговото управление в туроператорската дейност”** са разгледани характеристиката и спецификата на туроператорския бизнес. Изследователският интерес е насочен към маркетинговото управление и потребителското поведение в туризма. Поставен е акцент върху маркетинговия комплекс и дигиталната трансформация. Специално място е отделено на бранд мениджмънта и позиционирането на туроператорските компании. Представени са обобщени изводи от теоретичния преглед.

Във втора глава на дисертационния труд **„Маркетингова среда и пазарно поведение в туроператорската дейност”** са анализирани спецификата и ролята на маркетинговата дейност в туроператорските агенции. Посочени са основните елементи и инструменти на маркетинговата дейност в туроператорските предприятия. Проучени са сегментацията на туристическия пазар и потребителското поведение. Поставен е фокус на конкурентната среда и пазарното позициониране на туроператорските агенции. Изследвани са поведението и иновацията на потребителите за избор на туроператор. Разгледани са факторите влияещи на потребителското поведение. Специално място е отделено на конкурентната среда и пазарното позициониране на туроператорските агенции.

В трета глава на дисертационния труд **„Анализ и стратегически насоки за маркетинговата дейност на „Мистрал Травел”** са представени методологията на изследването и организационната структура на фирмата. Направена е оценка на маркетинговата дейност. Поставен е акцент на пазарната позиция, конкурентния анализ и връзката с резултатите. Извършен е SWOT анализ на маркетинговото управление. Формулирани са стратегически насоки за усъвършенстване на маркетинговото управление.

В заключението са обобщени основните анализи от проведеното изследване.

- *Обръща се внимание на използваната методология*

Използваната методология се основава на съвкупност от научноизследователски подходи и методи. Те са системен подход, анализ и синтез, индукция и дедукция, аналогия, сравнителен анализ, наблюдение и анкетно проучване.

- *Дава се оценка на изпълнението на поставените задачи и постигането на целта на дисертационния труд.*

Откритите **научни и научно-приложни резултати** представляват оригинален принос в науката за туризма. Те дават основание за извода, че целта на дисертационния труд е **постигната**. Изследователските задачи са **изпълнени**. Изследователската теза е **потвърдена**. Формулираните хипотези са **доказани**.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

- *Оценка за приносите, посочени от дисертанта*

Докторант Борис Карагеоргиев **правилно е формулирал приносите** в дисертационния труд. Представената справка за приносите оценяваме като коректна и реално отразяваща постигнатите резултати.

- *Акцентира се върху основните научни и/или научно-приложни приноси в дисертационния труд.*

По наше мнение в дисертационния труд ясно се открояват **научни и научно-приложни приноси**. Те могат да бъдат систематизирани, както следва:

първо – доразвита е теоретичната рамка на маркетинговото управление в туроператорската дейност и е разработен методологически модел за комплексна оценка на маркетинговата дейност на туроператорско предприятие;

второ – систематизирана е концепция за използване на ключови показатели за ефективност (KPI) в маркетинговото управление на туристически услуги;

трето – предложен е интеграционен модел за обвързване на CRM системи, маркетингова автоматизация и аналитични инструменти;

четвърто – обогатена е научната дискусия относно приложението на дигитални и AI технологии в маркетинга;

пето – разработена е стратегическа рамка за усъвършенстване на маркетинговото управление в туроператорски предприятия и е формирана пътна карта за внедряване на дигитални маркетингови решения.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

- *Посочват се публикациите*

Докторант Борис Карагеоргиев има **5 научни публикации**, пряко свързани с темата на дисертационния труд. Реализирал е точки по група от показатели „Г“, както следва:

Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (10/n)

- **4 научни доклада**, в съавторство, 2 на английски и 2 на български език, 1 индексирани във вторични бази данни; Докладите са публикувани в сборници от участие в научни форуми.

Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (15/n)

- **1 студия**, самостоятелна, на български език.
 - Дава се оценка на степента на разпространение на получените резултати в научната литература.

Публикациите на докторант Борис Карагеоргиев са **представителни** и осигуряват достатъчно **разпространение на резултатите** от изследването сред академичната общност и заинтересованите среди от туристическия бизнес. Научната продукция, посветена на третираната проблематика, отговаря на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор”, съгласно чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ.

6. Оценка на автореферата

- Дава се оценка на коректността и степента на отразяване на съдържанието на дисертационния труд в автореферата.

Авторефератът е в обем от **66 страници на български език и 57 страници на английски език**. Той коректно кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид изследваните проблеми. **Лексикалната и стиловата характеристика на текста е издържана и прецизна**. Съставен е от **5 части**, които включват: 1). обща характеристика на дисертационния труд; 2). структура и съдържание на дисертационния труд; 3). кратко изложение на дисертационния труд; 4). справка за приносите в дисертационния труд; 5). декларация за авторски продукт.

Няма доказано по законоустановения ред плагиатство в дисертационния труд и автореферата.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

На вътрешно-катедреното обсъждане към дисертационния труд бяха отправени някои бележки и препоръки, които докторантът отрази добросъвестно и коректно. Те подобриха общото представяне на разработката, като самостоятелно изследване с безспорни научни и научно-приложни приноси.

Бих си позволила да препоръчам, в бъдещата си работа докторант Борис Карагеоргиев на базата на професионалната си експертиза, да разшири обхвата на изследователската си дейност в областта на туроператорския бизнес.

8. Заключение

С убеденост давам **положителна оценка** на дисертационния труд на тема *„Маркетингово управление на туроператорския бизнес”*. Потвърждавам, че той изцяло **съответства на изискванията** на ЗРАС в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за учебната дейност на УНСС – част трета „Доктор“.

Дисертационният труд е **научно-приложно решение** на реален практически проблем с обществена значимост и може да се използва за маркетингово управление на туроператорския бизнес. Докторантът притежава задълбочени теоретични знания в областта на туризма и способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да вземат решение „ЗА” присъждането на **образователната и научна степен „доктор”** в област на висшето образование **3. „Социални, стопански и правни науки”**, професионално направление **3.8. „Икономика”**, научна специалност **„Икономика и управление (туризъм)”** на **БОРИС ГЕОРГИЕВ КАРАГЕОРГИЕВ** – редовен докторант в катедра „Икономика на туризма” към факултет „Икономика на инфраструктурата” при УНСС.

22.03.2026 г.
София

Рецензент:
(проф. д.н. Таня Парушева)

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

REVIEW

From: *Prof. D.Sc. Tanya Petrova Parusheva*
UNWE, Department of Tourism Economics
Scientific specialty “Economics and Management (Tourism)”

Subject: dissertation for the award of the educational and scientific degree
“Doctor” in a scientific specialty at UNWE.

Reason for submitting the review: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation work according to Order No. 556/23.02.2026 of the Vice-Rector for Research of the UNWE.

Author of the dissertation: *Boris Georgiev Karageorgiev*
Topic of the dissertation: *Marketing management of the tour operator business*

1. Information about the dissertation candidate

The dissertation candidate studied under the doctoral program at the Department of Tourism Economics, Faculty of Infrastructure Economics of the UNWE in the scientific specialty “Economics and Management (Tourism)” in accordance with the Order of the Vice-Rector for Research and Development of the UNWE No. 846/31.03.2023. The training was carried out in a regular form during the period 28.02.2023 – 28.02.2026.

• Short biographical note

Boris Karageorgiev graduated from the 9th French Language High School with a foreign language profile in 2015. He continued his studies at the University of National and World Economy (UNWE) with a Bachelor’s degree in Tourism Economics in 2020. In 2022, he obtained a Master’s degree in International Tourism, also at the UNWE. In the period 2023 – 2026, he was a full-time doctoral student in the doctoral program “Economics and Management (Tourism)”.

His professional development began in 2019 as the founder of Mistral Travel & Events, Sofia. From 2020 to the present, he continues to work as CEO and partner at Mistral Travel Ltd., Sofia. In the period 2023 to the present, he is the head of the Medico Congress division – a division of Mistral Travel Ltd.

• Brief information on the implementation of the individual plan

Doctoral student Boris Karageorgiev completes the work provided for in the individual curriculum. He successfully passed the mandatory doctoral exams in the professional field 3.8. “Economics” from **Block A** and the exams for the scientific specialty “Economics and Management (Tourism)” from **Block B**.

His research interests are in the field of marketing management of the tour operator business, digital marketing in tourism, digitalization of tourist services, business and congress tourism.

During his studies as a doctoral student, he actively participated in the educational, methodological and pedagogical activities of the department. He taught classes in the disciplines “Tour Operator and Agent Activity” and “Excursion Guide Service”. He was certified with **a positive grade**.

The dissertation was deposited in the Department of Tourism Economics at the UNWE for internal departmental discussion. It **was discussed** at a meeting of the Department Council on 26.01.2026. The doctoral student **was dismissed with the right to defend** by order No. 545/23.02.2026 of the Rector of the UNWE, effective from 28.02.2026. The procedural requirements have been met.

2. General characteristics of the presented dissertation work

• Structure, volume

The dissertation work of doctoral student Boris Karageorgiev submitted for review, the abstract and the scientific publications related to it are the result of an independent scientific study. **The structure** of the dissertation work is based on a well-founded logic, consistency and connection between the treated problems. It consists of an introduction (10 pages), an exposition in three chapters (185 pages), a conclusion (2 pages), a list of literary sources used (4 pages) and 12 appendices. The development is 241 pages **long**. The main text is illustrated with 8 figures and 19 tables.

• Assessment for: topicality of the topic; goal; tasks; object; subject; main thesis of the dissertation

The topicality of the researched issue is highlighted in an argumentative and convincing manner. The dynamics of the modern tourism industry places tour operator companies in an environment characterized by high competition, rapidly changing consumer preferences and increasing dependence on digital technologies. In these conditions, marketing management ceases to be an auxiliary function and becomes a key mechanism for creating value, sustainable positioning and long-term competitiveness.

The main goal of the dissertation is clearly and precisely defined – “to analyze and evaluate the marketing management of a tour operator company

using the example of Mistral Travel, as well as to offer guidelines and recommendations for its improvement in the context of digital transformation”. The goal was achieved through the solution of **6 research tasks**.

The object of the study – the system of marketing management processes, tools and digital models applied in the activities of the tour operator company “Mistral Travel” – and **the subject of the study** – marketing management in the tour operator business – are correctly distinguished.

The research thesis of the dissertation is appropriately formulated that “tour operator companies achieve higher competitiveness and sustainable market results when they implement integrated marketing management based on systematic market analysis, segmentation and personalization of offers, digital communication tools and data-based solutions for customer relationship management”. **3 working hypotheses** are correctly defined.

- *Scientific literature used (assessment of the candidate’s awareness of the issues addressed in the dissertation).*

The scientific literature used includes titles in Cyrillic and Latin. Doctoral student Boris Karageorgiev is **well acquainted** with the concepts of famous authors on the researched issues and successfully interprets them. The literary sources have been used **conscientiously and correctly**.

The dissertation meets the requirements of Art. 27, para. 2 of the Regulations for the Implementation of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria .

3. Evaluation of the obtained scientific and applied scientific results

- *The emphasis is on the main scientific and/or applied scientific results achieved in the dissertation work*

The content of the dissertation work testifies that doctoral student Boris Karageorgiev has carried out in-depth scientific research and very good practical proof of the author’s goals and objectives. The style is concise and precise. The text is written in **understandable scientific language**.

The introduction presents the logical framework of the presentation. The need for research into marketing management of the tour operator business is justified.

The first chapter of the dissertation “**Theoretical and methodological foundations of marketing management in tour operator activity**” examines the characteristics and specifics of the tour operator business. The research interest is focused on marketing management and consumer behavior in tourism. Emphasis is placed on the marketing complex and digital transformation. A special place is devoted to brand management and the

positioning of tour operator companies. Summarized conclusions from the theoretical review are presented.

In the second chapter of the dissertation “**Marketing Environment and Market Behavior in Tour Operator Activity**” the specificity and role of marketing activity in tour operator agencies are analyzed. The main elements and tools of marketing activity in tour operator enterprises are indicated. The segmentation of the tourist market and consumer behavior are studied. The focus is on the competitive environment and market positioning of tour operator agencies. The behavior and innovation of consumers in choosing a tour operator are studied. The factors influencing consumer behavior are examined. A special place is devoted to the competitive environment and market positioning of tour operator agencies.

In the third chapter of the dissertation “**Analysis and strategic guidelines for the marketing activities of “Mistral Travel”**” the methodology of the research and the organizational structure of the company are presented. An assessment of the marketing activities is made. Emphasis is placed on the market position, competitive analysis and the relationship with the results. A SWOT analysis of marketing management is carried out. Strategic guidelines for improving marketing management are formulated.

The conclusion summarizes the main analyses of the research conducted.

- *Attention is drawn to the methodology used*

The methodology used is based on a set of research approaches and methods. These are a systematic approach, analysis and synthesis, induction and deduction, analogy, comparative analysis, observation and survey research.

- *An assessment is given of the implementation of the tasks set and the achievement of the goal of the dissertation.*

The highlighted **scientific and scientific-applied results** represent an original contribution to the science of tourism. They provide grounds for the conclusion that the goal of the dissertation has been **achieved**. The research tasks have been **fulfilled**. The research thesis has been **confirmed**. The formulated hypotheses have been **proven**.

4. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

- *Evaluation of the contributions indicated by the dissertation candidate*
- Doctoral student Boris Karageorgiev has **correctly formulated** the contributions in the dissertation work. We assess the presented reference for the contributions as correct and realistically reflecting the achieved results.

- *The emphasis is on the main scientific and/or applied scientific contributions in the dissertation work.*

In our opinion the dissertation clearly highlights scientific and scientific-applied contributions. They can be systematized as follows:

first – the theoretical framework of marketing management in tour operator activities has been further developed and a methodological model for a comprehensive assessment of the marketing activities of a tour operator enterprise has been developed;

second – a concept for using key performance indicators (KPI) in the marketing management of tourist services has been systematized;

third – an integration model for linking CRM systems, marketing automation and analytical tools has been proposed;

fourth – the scientific discussion on the application of digital and AI technologies in marketing has been enriched;

fifth – a strategic framework for improving marketing management in tour operator companies has been developed and a roadmap for implementing digital marketing solutions has been formed.

5. Evaluation of the publications on the dissertation

• Publications are indicated

Doctoral student Boris Karageorgiev has **5 scientific publications** directly related to the topic of the dissertation work. He has achieved points in the group of indicators “G”, as follows:

Articles and reports published in non-refereed journals with scientific review or published in edited collective volumes (10/n)

• **4 scientific reports**, co-authored, 2 in English and 2 in Bulgarian, 1 indexed in secondary databases. **The reports** have been published in proceedings of participation in scientific forums.

Studies published in non-refereed journals with scientific review or published in edited collective volumes (15/n)

• **1 study**, independent, in Bulgarian.

• An assessment of the degree of dissemination of the obtained results in the scientific literature is given.

The publications of doctoral student Boris Karageorgiev are representative and ensure sufficient dissemination of the research results among the academic community and interested circles in the tourism business. The scientific production, dedicated to the treated issues, meets the minimum national requirements for acquiring the ESD “doctor”, according to Art. 2b, para. 2 and 3 of the ADAS in the Republic of Bulgaria.

6. Evaluation of the abstract

- *An assessment is given of the correctness and degree of reflection of the content of the dissertation work in the abstract.*

The abstract is **66 pages in Bulgarian and 57 pages in English**. It correctly corresponds to the dissertation work and faithfully presents the researched problems in a synthesized form. **The lexical and stylistic characteristics of the text are well-developed and precise**. It is composed of 5 parts, which include: 1). general characteristics of the dissertation work; 2). structure and content of the dissertation work; 3). brief presentation of the dissertation work; 4). reference to the contributions in the dissertation work; 5). declaration of author's product.

There is **no plagiarism** proven in accordance with the statutory procedure in the dissertation work and the abstract.

7. Critical notes, recommendations and questions

During the internal departmental discussion of the dissertation, some notes and recommendations were made, which the doctoral student reflected in good faith and correctly. They improved the overall presentation of the work, as an independent study with undeniable scientific and scientific-applied contributions.

I would like to recommend that in his future work, doctoral student Boris Karageorgiev, based on his professional expertise, to expand the scope of his research activities in the field of tour operator business.

8. Conclusion

With conviction, I give a **positive assessment** of the dissertation work on the topic "*Marketing Management of the Tour Operator Business*". I confirm that it fully **complies with the requirements** of the ADAS in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Regulations for the educational activity of the UNWE – part three "Doctor".

The dissertation is **a scientific and applied solution** to a real practical problem of public importance and can be used for marketing management of the tour operator business. The doctoral student possesses in-depth theoretical knowledge in the field of tourism and the ability to conduct independent scientific research.

I propose to the esteemed members of the scientific jury to make a decision **"FOR"** the awarding of the **educational and scientific degree "Doctor"** in the field of higher education 3. **"Social, economic and legal sciences"**, professional direction 3.8. **"Economics"**, scientific specialty **"Economics and Management (Tourism)"** by **BORIS GEORGIEV**

KARAGEORGIEV – full-time doctoral student in the Department of “Economics of Tourism” at the Faculty of “Infrastructure Economics” at the UNWE.

03/22/2026
Sofia

Reviewer:
(Prof. D.Sc. Tanya Parusheva)